

"at Kaçtı Torba Düştü" Derken Biz Bu Ayasofya'yı Niçin İbadete Açamıy

– Sami Biber · 23 Haziran 2017

Her ne kadar ülkemizde bazı vatandaşlarımızın hiç umurlarında olmasa da milletin çoğunluğu Ayasofya'nın tekrar cami olarak ibadete açılmasını isterler. Ancak her nedense 1935 yılında müzeye çevrilen Ayasofya'yı tekrar cami olarak açmaya hiç bir hükümetin, hiçbir iktidarın, hiç bir devlet adamının gücü yetmemiştir.

Şimdi burada 24 Kasım 1934 Tarihli Bakanlar kurulu kararı sahte miydi, değil miydi? Taa 1927 yılında bu günleri gören Atatürk'ün o sene burnunun dibinde Ayasofya müzeye çevrilirken, hatta bunun için sahte bir imzası kullanılırken hiç mi haberi olmadı konularına girip de meseleyi iyice Arap saçına çevirmeden devam edelim.

Aslında çok atladığımız bir nokta vardır bu olayda.

1931 yılında ABD de bulunan Bizans Enstitüsü adına Tomas Wittemore, Camiinin mozaiklerini temizlemek ve tamir etmek için devletten izin istedi. Bu izin kendisine verilince de 1932 yılında işe koyuldu.

Yani bu olayın perde arkasında ABD var. ABD nin arkasında olduğu bir işten de Türkiye adına hayırlı bir şey beklenemeyeceğine göre "Bu işin içinde bir şeyler var" Diye düşünmek hiç de yadırganacak bir davranış olmamalı.

Neyse...1935 yılında Ayasofya " Duhuluye (Giriş) Ücreti 10 kuruş olan bir müzedir ve Adı " Ayasofya Müzesi"dir

Derken Mustafa Kemal 1938 de vefat eder. O vefat ettiğinde de Ayasofya'daki restorasyon ve onarım faaliyetleri hâla devam etmektedir ama neredeyse de bitirilmiştir. Lakin gelin görün ki geçici olarak ibadete kapalı olduğu belirtilerek ibadet edilen alanı da kapatılan Ayasofya, Atatürk öldükten sonra da açılmaz. Zira 1939 da II. Dünya Savaşı başlamıştır.

Ne Alaka? Hiç bir zaman dahil olmadığımız bir savaş sürüp giderken " Yeter gayrı.

Restorasyonun devamına yetecek paramız da yok. Restorasyona son verdim, camimizi ibadete açıyorum " Desek buna kim engel olacaktı?

Resmiyette hiç bir engel yoktu. Camiyi müze yapan biz olduğumuza göre yine koridorları müze, ibadet edilen alanları da ibadethane olarak kullanılabilirdi. Fakat olmuyordu. Gizli bir el " Naaah

camii yaparsın sen o ibadethaneyi" Diyordu

Aslında pek de öyle taraklarda bezi olmayan İsmet Paşa'nın aklına da gelmiyordu Ayasofya'yı tekrar cami olarak ibadete açmak. Hem II. Dünya Savaşı yıllarında Sultanahmet Camii bile asker alım merkezi olarak kullanılmışken, ezanın ve Kur'anın Türkçe okutulduğu yıllarda (1932-1950) vatandaşın da böyle bir talepte bulunması doğal olarak söz konusu değildi.

Sonra efendim Celal Bayar Reis-i Cumhur, Adnan Menderes Başbakan olmak üzere Demokrat Parti yönetimi işbaşına geçiyor. Gözler Celal Bayar ve Adnan Menderes üzerinde. Lakin onlar da 1950 de Ezan ve Kur'anı tekrar Arapça'ya döndürüyorlar ama gelin görün ki Ayasofya konusunda bir şey yapamıyorlar. Yani Ayasofyayı açtırmayan el, öylesine bir el ki onun nazarında Ezanı ve Kur'anı hangi dilde okuduğunun hiç önemi yok. Yeter ki Ayasofya'dan okuma...

Demokrat parti iktidarı da söz konusu Ayasofya olunca "At kaçtı, torba düştü" Demeye başladı. Onlar da " Yav Valla açacaktım ama şu namussuz Hüseyin Üzmez gitti Ahmet Emin Yalman'ı vurdu. Ticaniler ortalığı karıştırıyor. Bu ortamda açamayacağım" Dedi.

Ayasofya adeta kor alevde nar-ı cehenneme dönüşmüş demir bilye gibiydi. Hiç kimse eline almak istemiyordu. Ya da açılmaması konusunda öylesine bir bağlayıcılık vardı ki en baba hükümet bile söz konusu Ayasofya olunca süt dökmüş kediye dönüyordu.

Sonra Efendim Bülent Ecevit- Necmettin Erbakan ortaklığı döneminde " Tamam, işte şimdi hoca (Erbakan) Allem eder gullem eder, Ecevit'in ağzından girer, burnundan çıkar Ayasofya'yı açtırır" Diye bekledi halk. Fakat Bülent Ecevit, bu hükümet bozulmadan az önce kendisine "Ayasofya'yı açacak mısınız?" Diye soran gazetecilere "Ayasofya'da resimler var. Müslümanlar resim olan yerde namaz kılmazlar" demek suretiyle Ayasofya'nın niçin o güne kadar açılmadığına yeni bir açılım getirdi. (Açılmadığına açılım getirmek? Bu da benim Türkçeye katkım olsun)

Ecevit'in Ayasofya'da kılınacak bir namazda gözü olmadığı için minarelerinden okunacak ezanda da kulağı yoktu aslında.

" Demokrasilerde çare tükenmez" Sözünün mucidi Süleyman Demirel sonunda Ayasofya'yı ibadete açtı.

Durun. Heyecanlanmayın hemen.

Demirel Hükümeti döneminde Ayasofya'nın 482 sene hünkar mahfili olarak kullanılan kısmında namaz kılınmasına izin verildi. Yani Koskoca Ayasofya'da en fazla 40 kişinin namaz kılacağı,

eskiden padişahların - Ayasofya'ya geldiklerinde- namaz kıldıkları alanda... Bu arada yine bu bölümde günün 24 saati Kur'an okunuyordu.

Aslında "Eh, bu da bir şey "di ama Ayasofya ibadete açılmış değildi. Kapısında " Ayasofya Camii" yazmıyor, görevli bir imamı bulunmuyor, minarelerinden ezan sesleri yükselmeyordu.

Sonra efendim 12 Eylül ihtilali geldi malum. İhtilalciler Demirel'in başlattığı bu uygulamayı kesinlikle yasakladılar.

Bundan sonra Turgut Özal, Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan, Tansu Çiller, Mesut Yılmaz başkanlığında pek çok hükümet geldi- gitti lakin hiç biri Ayasofya'nın tekrar ibadete açılması konusunda bir şey yapamadı.

Her birisinin kendisine göre "At kaçtı torba düştü" leri vardı. En büyük "Ayasofyacı" Erbakan bile Ayasofya konusunda bir şey yapamıyordu. Hoş rahmetli hiç bir konuda hiç bir şey yapamıyordu tepesine binmiş asker sebebiyle ya o da işin bir başka acıklı tarafıydı. Bir paşa ondan bahsederken " Başbakan değil, bilmem neyimin bakanı olsa ne yazar" Diyebiliyordu. Peygamber ocağı mensupları " Al sana sonuna kadar destek. Aç şu Ayasofya'yı ibadete" deseydiler belki de olacaktı ama onlar Necmettin Erbakan'ın YAŞ toplantılarında alnından şıpır şıpır yaş dökmesinden daha fazla hoşlanıyorlardı.

En son olarak mevcut hükümet geldi. O geldiği günden bu güne yaklaşık 15 sene geçti. Bu on beş sene içinde vatandaş çok umutlandı Ayasofya yeniden ibadete açılacak diye. Fakat ilginçtir ki Türkiye'de " olamaz, yapamazlar" denilen pek çok şeyi rahatlıkla yapan bu hükümet de Ayasofya'yı cami olarak ibadete açamadı.

Bu süre içinde bir sürü saçmalayanlar çıktı. Hatta olayı Lozan Antlaşması - aslında hiç bir zaman var olmayan- gizli maddelerine bağlayanlar oldu. Güya Lozan Antlaşmasında bize "Eğer halifeliği kaldırırsanız ve Ayasofyayı müzeye çevirirseniz biz de sizin bağımsızlığınızı onaylarız" denmiş de miş miş de miş miş.

Derken efendim Türkiye'nin en etkili ve yetkili ağzı çok veciz bir şekilde açıkladı Ayasofya'nın neden açılmadığını:

"Siz önce Sultanahmet'i doldurun, Ondan sonra Ayasofya'yı da açarız"

Kimse kusura bakmasın ama bir " At kaçtı torba düştü " mazereti de bu.

Daha iki gün önce Çamlıca tepesine gittim. Orada bilindiği gibi muhteşem bir cami yapılıyor.

Ama gelin görün ki Çamlıca adata bomboş. Ayrıca Çamlıca tepesindeki o sosyal tesislerde iki tane de harika mescit var. Tabii ki mescitler de neredeyse tamamen boş.

Hal böyle olduğuna göre Çamlıca tepesinde yapımı hızla devam eden camiyi hangi cemaatle dolduracağız?

Bir camimizi, hele de bu Ayasofya gibi İstanbul'un fethinin sembolü olmuş bir cami ise, bunun tekrar ibadete açılmasını -İstanbul'un Fethini en görkemli törenlerle kutlayan ama Ayasofyayı bir türlü açmayan, açamayan- bu hükümetten beklemeyip de kimden bekleyeceğiz?

Camiler hakimiyetin sembolü, o sebeple de Çamlıca Camii " Boğazın Anadolu Yakasına da ben hakimim" Anlamına geldiği için yaptırılıyorsa Ayasofya'nın anlamı nedir? O neden kapalı?

Yok eğer bir camiyi ibadete açmak için cemaat sayısına bakacaksak - vasıtasız bir şekilde gitmek neredeyse imkansız olan- Çamlıca tepesindeki o muhteşem camiyi hangi cemaatle dolduracaksınız ki oraya böyle bir cami yapılıyor?

Kısacası bu gün artık birilerinin ortaya çıkıp açık açık " Ayasofyayı ibadete açamıyoruz. Çünküüüü." demesi lazım. " At kaçtı, torba düştü" nereye kadar?

Mesela - kurgu dahi olsa- şöyle bir açıklama olabilir. (Ona bile razıyım kendi adıma)

Ayasofya'nın tamiri konusunda zamanın patiği Athenagoras, Atatürk'e müracaat eder. Atatürk de " Bunun için bütçemiz yok. Ama bir yerlerden sağlanırsa neden olmasın" der. Bunun Üzerine Athenagoras bu parayı ABD den sağlar ve onarım, tamirat başlar. Bu tamirat sırasında cami otomatikman ibadete kapatılır. Daha sonra Athenagoras'ın arabuluculuğu ile ABD der ki " Bu yapıyı tekrar cami olarak ibadete açma, sana her sene şu kadar para vereyim. Hem müze olarak kullandığın müddetçe giriş ücreti de alırsın. Ne dersin?" Türkiye bu teklifi kabul eder ve o gün bu gündür ABD den aldığı bu rüşvete karşılık Ayasofya'yı cami olarak ibadete açmaz. Eh çıkıp da millete "ABD den rüşvet alıyorum. O bakımdan cami olarak açamam. " Diyemeyeceğine göre ne yapacak? Elbette böyle estek köstek yapacak.

Vallahi düşünüyorum, düşünüyorum aklıma başka sebep gelmiyor. Öyle ya Ayasofya'ı ibadete açma konusunda elimizi kolumuzu bağlayan ne?

Ha Türkiye'de. Amaaaan açılma ne açılmasa ne. Hiiiç de dert değil. Hatta Müze olarak kalsın daha iyi" Diyecek sürüyle insan da var elbette. Bu işleri lüzumsuz işler olarak gören... Onlara derim ki " Camilere giriş bedava ama Müzeye giriş parayla...2013 yılında Bir arkadaşı Ayasofya'ya götürdüm. Giriş adam başı 50 TL idi. Yani tekrar camiye çevrilirse para ödmeden

gireceğiz. Fena mı?

Dün Kadir Gecesi münasebetiyle Ayasofya'da Kur'an ve sabah ezanı okunması elbette gözümüzden kaçmış değildir. Allah razı olsun. Lakin "Burası bir Unesco Mirasıdır. Unesco Mirasında Kur'an okuyamazsınız" diyenlere " Unesco Mirası değil, ata mirasıdır ve canımın istediği zaman Kur'an da okurum ezan da.." diye cevap verip - aynen dün olduğu gibi- her gün, günde beş vakit ezanımızı ve kur'anımızı okumaya devam etmezsek dünkü hadise basit bir şovdan ileri gitmeyecektir. Bunu da bu vesile ile bildirmiş olalım.